

# Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

## Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wetsvoorstel vereenvoudiging partnerbegrip toeslagen

## ∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

### Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- Burgers die aangemerkt worden als toeslagpartner op grond van één van de in het wetsvoorstel genoemde criteria voor toeslagpartnerschap.
- Burgers met een vermogen rond de huidige vermogensgrenzen zorgtoeslag en kindgebonden budget en de nieuw voorgestelde grenzen.
- Gasthuishoudens voor Oekraïense ontheemden die huurtoeslag ontvangen.
- Uitvoering (zowel adviseurs uitvoeringsbeleid, behandelteams als IT-specialisten).
- Opdrachtgevende ministeries (FIN, VRO, VWS en SZW).

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

- Uitvoering (zowel adviseurs uitvoeringsbeleid, behandelteams als IT-specialisten).
- Hulpverleners in het sociale veld, zoals sociaal raadslieden.
- Opdrachtgevende ministeries (FIN, BZK/VRO, VWS en SZW).

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Belanghebbenden zijn op verschillende manieren betrokken geweest. Tussen de uitvoering, opdrachtgevende ministeries en de beleidsverantwoordelijke directie is algemeen regulier overleg waarin deze maatregelen veelvuldig aan bod zijn gekomen. Via onderzoeken van de uitvoering, rapporten van de inspectie en diverse stakeholdersessies werd het burgerperspectief betrokken.

## 1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

### Hulpvragen

- a) Wat is het probleem?

Binnen de Awir sluiten enkele regels van het partnerbegrip, niet (meer) aan op de leefsituatie van toeslagaanvragers. Door deze regels ontstaan er toeslagpartnerschappen, terwijl deze in de praktijk niet aan de orde zijn omdat de toeslagpartners elkaars kosten in de praktijk niet delen. Hierdoor ontvangen mensen minder inkomensondersteuning dan zij nodig hebben. Ook is het partnerbegrip in de Awir de afgelopen jaren complexer geworden, wat leidt tot vragen, bezwaren en beroepen van burgers.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De hoofdoorzaak van het probleem is een veranderende leefwereld waarbij de woningnood een rol speelt. Door gebrek aan woningen delen mensen vaker een woning, bijvoorbeeld wanneer zij tijdelijk een familielid of vriend in huis nemen of mensen of geen eigen woning kunnen betalen. De overheid moedigt woningdelen ook aan, onder andere in verband met groeiende druk op de ouderenzorg en verpleeghuizen.

Gevolg hiervan is dat de regel dat twee meerderjarigen die samenwonen met het kind van één van hen steeds vaker leidt tot toeslagpartnerschappen tussen mensen die onderling niet de kosten voor zorg of voor het kind delen. De regel was initieel bedoeld voor samengestelde gezinnen die als gehuwden samenleven. Maar door de huidige uitwerking hiervan lopen mensen vaak duizenden euro's aan toeslagen mis, terwijl zij die wel nodig hadden.

Om deze problematiek te dempen zijn verschillende uitzonderingen op het toeslagpartnerbegrip gemaakt. Hierdoor is het partnerbegrip complexer geworden. Deze complexiteit komt nog bovenop enkele andere regels binnen het partnerbegrip die moeilijk uitlegbaar zijn.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Als gevolg van de maatregel afschaffen criterium samengesteld gezin en de criteria 'partner in eerder jaar' en 'partner in de rest van het jaar' zullen naar verwachting jaarlijks ongeveer 18.000 toeslagpartnerschappen op grond van diezelfde criteria niet langer gelden. Hiervan zijn naar verwachting de helft onbedoeld toeslagpartner. De omvang van het probleem van complexiteit binnen het partnerbegrip is niet te kwantificeren.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Het huidige beleid rond het partnerbegrip ten aanzien van samengestelde gezinnen is dat deze hetzelfde worden behandeld als gehuwden, ondanks dat dit niet aansluit op de leefsituatie van mensen. Er worden uitzonderingen gemaakt als er een groep in beeld is, die meestal door de burger moeten worden aangevraagd. Evaluaties en gesprekken tussen beleid en uitvoering laten zien dat dit een knelpunt is.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Wanneer de overheid niets doet blijft deze doelgroep minder inkomensondersteuning ontvangen dan zij nodig heeft om vitale voorzieningen te kunnen betalen. Daarnaast blijft het toeslagpartnerbegrip moeilijk toegankelijk. Overheidsinterventie is nodig om te vereenvoudigen en burgers recht te geven op de inkomensondersteuning die zij nodig hebben.

## 2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

### Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

- 1) Het bieden van financiële inkomensafhankelijke ondersteuning die aansluit op de leefsituatie van mensen die onbedoeld toeslagpartner worden..
- 2) Het vereenvoudigen van het toeslagpartnerbegrip.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Geen armoede en ongelijkheid verminderen

### 3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

#### Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Het meest voor de hand liggende aangrijpingspunt om het doel te realiseren is het aanpassen van het partnerbegrip in de Awir.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

De meest kansrijke optie is om de Awir aan te passen ten aanzien van het partnerbegrip waarbij het criterium samengesteld gezin wordt afgeschaft, samen met de criteria 'partner in eerder jaar' en als gevolg daarvan ook van de grond 'partner de rest van het jaar'. Dit omdat deze criteria toeslagpartnerschappen voortzetten als de oorspronkelijke grond is vervallen. Dit treft voornamelijk burgers die voorheen op grond van het criterium samengestelde gezinnen als toeslagpartner werden aangemerkt, maar waarbij het inwonende kind ofwel meerderjarig is geworden, ofwel uitwonend is geworden. Aangezien wordt voorgesteld om het criterium samengestelde gezinnen te laten vervallen, is het niet langer nodig of wenselijk dat deze burgers op grond van deze criteria als toeslagpartner blijven aangemerkt.

In het kader van het vereenvoudigen van het partnerbegrip is het meest kansrijk om bepalingen te schrappen die overbodig zijn geworden, zoals ook hierboven genoemd. Aan de voorbeelden hierboven kan ook toegevoegd worden het 'laten vervallen uitzondering op medebewonerbegrip voor Oekraïense ontheemden'. Deze uitzondering is niet langer nodig. Ook het laten ontstaan van toeslagpartnerschappen tussen minderjarigen is moeilijk uitlegbaar en kan worden voorkomen door een simpele wetswijziging.

c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Zie afbeelding hieronder

|                                                             |                                                                                                                                                                          |                                                                                                                     |                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Strategisch doel<br/>(impact)</b><br><i>Bereiken</i>     | Het bieden van inkomensafhankelijke ondersteuning die aansluit op de leefsituatie van mensen die onbedoeld toeslagpartner worden.                                        | Het vereenvoudigen van de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen.                                             | Het bekostigen van de maatregel afschaffen criterium samengesteld gezin.        |
| <b>Operationele doelen<br/>(outcome)</b><br><i>Bereiken</i> | Mensen worden geen toeslagpartner meer op grond van het criterium samengesteld gezin en bij partnerschap met een minderjarige.                                           | Het schrappen van overbodige bepalingen en het zelfstandig leesbaar maken.                                          | Het verlagen van de vermogensgrenzen van de zorgtoeslag en kindgebonden budget. |
| <b>Resultaten<br/>(output)</b><br><i>Maken</i>              | Een wetsvoorstel waarin het artikel betreffende het toeslagpartnerschap wordt aangepast, toegespitst op het criterium samengesteld gezin.                                | Een wetsvoorstel waarin overbodige bepalingen worden geschrapt, en een aantal bepalingen zelfstandig leesbaar zijn. | Een wetsvoorstel waarin wordt geregeld dat de vermogensgrenzen worden verlaagd. |
| <b>Activiteiten<br/>(throughput)</b><br><i>Doen</i>         | Overleggen met de uitvoering en opdrachtgevers over wenselijkheid maatregel. Dekking vinden en ambtelijke en politieke besluitvorming organiseren. Schrijven wetteksten. | Idem                                                                                                                | Idem                                                                            |
| <b>Inputs</b><br><i>Beleidsinstrument</i>                   | Regelgeving                                                                                                                                                              | Wetgeving                                                                                                           | Wetgeving                                                                       |

## 4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

### Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

De verwachte gevolgen zijn dat er meer individuele toeslagaanvragers ontstaan, die eerst in een toeslagpartnerschap zaten. Globaal gezien zal deze groep mensen een hoger bedrag aan toeslagen ontvangen. Daarnaast verliezen huishoudens met een vermogen boven de verlaagde vermogensgrenzen kindgebonden budget en zorgtoeslag de aanspraak op één of beide van deze toeslagen.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Uitvoeringstoetsen

## 5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

### Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

Het vereenvoudigen van het toeslagpartnerbegrip, in het bijzonder het schrappen van het criterium samengesteld gezin en bepalingen in het verlengde daarvan.

- b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Ja, staat gemotiveerd in de Memorie van Toelichting

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Het is onduidelijk hoe deze nieuwe huishoudens er precies uitzien op het moment dat er geen sprake meer is van een partnerschap op basis van het criterium samengesteld gezin. Het kan voorkomen dat een groep burgers daardoor meer inkomensondersteuning krijgt dan zij nodig heeft.

- d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Iedere vijf jaar wordt de Awir geëvalueerd, waarin ook wijzigingen binnen het partnerbegrip worden meegenomen.